

Draama – pelottava vai mahdollistava maailma?

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman perusteissa sana draama esiintyy yli 70 kertaa. Opetussuunnitelmassa painotetaan draaman integroimista eri sisältöalueiden opetukseen sekä vuorovaikutustaitoja ja osallisuutta. Draama sopii hyvin ilmiölähtöisen opetuksen toteuttamiseen: tutkittavia asioita voidaan konkretisoida ja kokeilla eri näkökulmista. Draamassa oppimisen ytimessä on yhteinen kokemus ja sen reflektointi. Ryhmälähtöisenä työmuotona draama sopii myös työyhteisöjen kehittämiseen.

Draamaa yhdessä tehden ja eläytyen

Jyväskylän yliopistosta tohtoriksi väitellyt Margit Uusitalo näkee draaman, ei vain metodina, vaan "leikillisenä ja dialogisena maailmansuhteena, improvisaationa ja performatiivisena tapana tutkia maailmaa ja kulttuuria". Draamaopetuksessa on aina kyse jostain asiasta, ilmiöstä tai ongelmasta, jota on perusteltua käsitellä draaman avulla. Draamassa opitaan sisällön lisäksi omasta itsestä, sosiaalisista taidoista sekä draamasta taidemuotona. Kuten Uusitalokin toteaa, draama on taiteellisen oppimisen lisäksi tutkimista ja yhteisöllistä tulkintaa jostain todellisuuden ilmiöstä.

Draamassa oppijoita haastetaan kokeilemaan erilaisia rooleja ja tutkimaan sovittua teemaa sekä roolissa että omana itsenään. Yhdessä tekeminen ja eläytyminen rooleihin opettaa myötätuntoa ja taitoa kohdata toinen. Ryhmällä ja sen toiminnalla on suuri merkitys oppimisessa. Siksi draamaryhmissä käytetään paljon aikaa ryhmäytymiseen ja tutustumiseen. Turvallinen ryhmä mahdollistaa hyppyjä myös itselle tuntemattomille alueille.

Improvisaation "joo-ideologia" kulkee draamassa läpäisevänä ajatuksena: ei tyrmätä, vaan annetaan mahdollisuus kokeiluille ja tutkimiselle. Toinen keskeinen teema on dramaturginen ajattelu. Kun "ajatellaan teatteriksi", todellisuuden ilmiöitä voidaan tiivistää ja asettaa uusiin näkökulmiin. Samalla

opitaan teatterin kieltä, vuorovaikutustaitoja ja ihmisenä olemista. Kokemukselliseen opiskeluun kuuluu myös kokemusten reflektointi ja pohtiminen yhdessä: toisten näkemykset saattavat kirkastaa tai muuttaa omaa näkemystä.

Kokemuksellista oppimista ja opetusta

Luokanopettaja, draamaopettajaksi pätevöityvä Mila Auvomaa arvioi draaman olevan erinomainen väline ilmiölähtöisen opetuksen toteutuksessa, sillä sen työtavoilla voi lähestyä oikeastaan mitä tahansa aihealuetta. ”Itse koetun kautta aiheet tulevat kiinnostavammiksi ja ryhmä voi itse ottaa vastuun oppimisensa suunnasta”, hän toteaa. Lähtökohta draamaopetuksessa voi olla kasvatuksellinen, opetuksellinen tai taidemuotoa tutkiva. Hyvänä esimerkkinä kasvatuksellisesta draamaopetuksesta on lasten oikeuksia tutkiva draamaprojekti, joka toteutetaan tänä keväänä yhteistyössä Jyväskylän UNESCO-koulujen kanssa. Draamaopettajina toimii ryhmä avoimen yliopiston ja opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoita.

Auvomaan mielestä on tärkeää, että ohjaaja on ollut itse mukana osallistujana ja kokijana, ennen kuin ohjaa draamaa muille. ”Koska monelle opettajalle draaman työtavat ovat vieraita, ehkä jopa pelottavia, olisi erittäin tärkeää lisätä jatkokoulutusmahdollisuuksia ja tutustuttaa opettajia sitä kautta draaman mahdollisuuksiin”, Auvomaa painottaa. Hän näkee, että pienilläkin harjoitteilla draaman voi ottaa luontevaksi osaksi omaa opetusta. Olennaista on, että opettaja osaa käyttää draamaharjoitteita oikeassa kohdassa. Draamatoiminnan takana on vahva teoreettinen ajattelu, joka luo pohjan työskentelylle. Draaman genret, työtavat ja harjoitukset eivät ole yksittäisiä ”temppejuja”, vaan kaikilla on omat tavoitteensa. Draamaopettajan täytyykin pystyä perustelemaan oma toimintansa: mitä ja miksi ovat olennaisia kysymyksiä draamaopettajalle.

”Kun draaman kesyttää, voi saada käyttöönsä kokonaisen aarrearkun työtapoja ja mahdollisuuksien maailmoja!”, toteaa Auvomaa.

Jarmo Lintunen, Tuija Leena Viirret ja Mika Terävä

Mikä draamakasvatus?

Draamakasvatus on Opettajankoulutuslaitoksen sivuaine ja tällä hetkellä opetusta järjestää Jyväskylän avoin yliopisto Jyväskylässä ja Helsingissä sekä lukuiset avoimen yliopiston yhteistyöoppilaitokset ympäri Suomea. Draamakasvatus oppiaineena perustuu sosiokulttuuriseen ja yhteisölliseen oppimiseen ja siinä korostuu taiteen osallistava ja tutkiva rooli. Draamakasvatuksen opinnot on suunniteltu kokemuksellisen ja tutkivan oppimisen periaatteiden mukaisesti. Lähiopetukset ovat toiminnallisia eli käytännössä opiskellaan draamaan ja teatteriin liittyviä sisältöjä, työtapoja ja tekniikoita: suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia draamaprosesseja, arvioidaan sekä reflektoidaan niitä oppimisen, opettamisen ja jatkokehittelyn kannalta.

Kuvassa vasemmalta oikealle draamakasvatuksen avoimen yliopiston yliopistonopettajat **Mika Terävä**, **Tuija Leena Viirret** ja **Jarmo Lintunen**.

Lähetä palautetta kirjoittajille:

jarmo.lintunen@jyu.fi

mika.terava@jyu.fi

tuija.l.viirret@jyu.fi

Lue lisää draamasta tuoreesta [väitöskirjasta](#).

Video: [Draamakasvatuksen ensiapupaketti Fuengirolassa](#)

Pääkuva: Heta Kangasniemi, viereinen kuva: Paula Alatalo